

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การจัดการสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีเป็นการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้ 2 วิธี ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสหกรณ์การเกษตรทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ

1.1 การจัดการองค์การ

1.2 ตัวอย่างการจัดการสหกรณ์การเกษตรอื่น ๆ ในประเทศไทย

2. การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี โดยใช้วิธีการศึกษาวิธีการแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach)

การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาแบบเชิงคุณภาพ โดยการใช้เครื่องมือประเด็นคำถามที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการสหกรณ์การเกษตรโดยใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรต่าง ๆ ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีแห่งละ 3-5 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

คณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรต่าง ๆ ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในส่วนของการศึกษาแบบเชิงคุณภาพ โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกสหกรณ์การเกษตรต่าง ๆ จากตัวชี้วัดมาตรฐานสหกรณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. คณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่ผ่านเกณฑ์สหกรณ์ 5 แห่ง ได้แก่

1.1 สหกรณ์การเกษตรบางละมุง

1.2 สหกรณ์กองทุนสวนยางอำเภอบ่อทอง

1.3 สหกรณ์การเกษตรพนัสนิคม

1.4 สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านเขาชก

1.5 สหกรณ์การเกษตรสัตหีบ

2. คณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์ 4 แห่ง ได้แก่

- 2.1 สหกรณ์โคนมบ้านบึง
- 2.2 สหกรณ์การเกษตรศรีราชา
- 2.3 สหกรณ์การเกษตรบ้านบึง
- 2.4 ชุมชุมสหกรณ์จังหวัดชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ คือ เครื่องมือแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์คณะกรรมการดำเนินสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีแบบการประชุมกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)

รายละเอียดของการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และส่วนประกอบของเครื่องมือมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ และประเด็นคำถามโดยลำดับ

1.2 นำประเด็นคำถามที่ได้ไปสร้างเป็นเครื่องมือแนวคำถามสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ในเรื่องปัจจัยทางด้านการจัดการสหกรณ์การเกษตรที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร และในเรื่องปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตร

1.3 นำเครื่องมือแนวคำถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำการตรวจสอบในเบื้องต้น และทำการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.4 นำแนวคำถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแนวคำถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดังต่อไปนี้

- 1.4.1 ดร.ชนิก วุฒิเมธี
- 1.4.2 ดร.นนทวัฒน์ สุขผล
- 1.4.3 ร้อยตำรวจเอก ดร.นิติภูมิ นวรัตน์

ตรวจสอบเนื้อหาและความครอบคลุมของแนวคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 และวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 และทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนจะนำแนวคำถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ส่วนประกอบของเครื่องมือ

เครื่องมือแนวคำถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นคำถามแบบมีโครงสร้าง (Structure of Question) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

- 2.1 ชื่อ-นามสกุล และตำแหน่งของผู้ให้สัมภาษณ์
- 2.2 ประสบการณ์ในด้านการจัดการสหกรณ์การเกษตร
- 2.3 ท่านมีการจัดการทรัพยากรในประเด็นเหล่านี้อย่างไรบ้าง
 - 2.3.1 ด้านทรัพยากรบุคคล
 - 2.3.1.1 ทรัพยากรบุคคลในด้านพนักงานสหกรณ์และลูกจ้างสหกรณ์
 - 2.3.1.2 ทรัพยากรบุคคลในด้านสมาชิกสหกรณ์
 - 2.3.2 ด้านงบประมาณ
 - 2.3.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์
 - 2.3.4 ด้านการจัดการ
- 2.4 ท่านมีปัญหาในการจัดการทรัพยากรในประเด็นเหล่านี้อย่างไรบ้าง
 - 2.4.1 ด้านทรัพยากรบุคคล
 - 2.4.1.1 ทรัพยากรบุคคลในด้านพนักงานสหกรณ์และลูกจ้างสหกรณ์
 - 2.4.1.2 ทรัพยากรบุคคลในด้านสมาชิกสหกรณ์
 - 2.4.2 ด้านงบประมาณบริหารสหกรณ์
 - 2.4.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์
 - 2.4.4 ด้านการจัดการ
- 2.5 ท่านมีการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ในประเด็นเหล่านี้อย่างไรบ้าง
 - 2.5.1 การจัดหาทุน
 - 2.5.2 การให้สินเชื่อ
 - 2.5.3 การหาสินค้ามาจำหน่าย
 - 2.5.4 การรวบรวมผลผลิต
 - 2.5.5 การแปรรูป
 - 2.5.6 การบริการและปรับปรุงที่ดิน
 - 2.5.7 การส่งเสริมการเกษตร

2.6 ท่านมีปัญหาในการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ในประเด็นเหล่านี้หรือไม่บ้าง

- 2.6.1 การจัดหาทุน
- 2.6.2 การให้สินเชื่อ
- 2.6.3 การหาสินค้ามาจำหน่าย
- 2.6.4 การรวบรวมผลผลิต
- 2.6.5 การแปรรูป
- 2.6.6 การบริการและปรับปรุงที่ดิน
- 2.6.7 การส่งเสริมการเกษตร

2.7 ท่านมีการจัดการปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์ในประเด็นเหล่านี้หรือไม่บ้าง

- 2.7.1 ปัจจัยภายใน
 - 2.7.1.1 ด้านคุณลักษณะของสมาชิก
 - 2.7.1.2 ด้านคุณลักษณะของพนักงานและลูกจ้างสหกรณ์
 - 2.7.1.3 ด้านคุณลักษณะของคณะกรรมการดำเนินงาน
- 2.7.2 ปัจจัยภายนอก
 - 2.7.2.1 ด้านการสนับสนุนของรัฐและท้องถิ่น
 - 2.7.2.2 ด้านการจัดการด้านการตลาด
 - 2.7.2.3 ด้านการสนับสนุนของสถาบันการเงิน

2.8 ท่านมีปัญหาในการจัดการปัจจัยสนับสนุนในประเด็นเหล่านี้หรือไม่บ้าง

- 2.8.1 ปัจจัยภายใน
 - 2.8.1.1 ด้านคุณลักษณะของสมาชิก
 - 2.8.1.2 ด้านคุณลักษณะของพนักงานและลูกจ้างสหกรณ์
 - 2.8.1.3 ด้านคุณลักษณะของคณะกรรมการดำเนินงาน
- 2.8.2 ปัจจัยภายนอก
 - 2.8.2.1 ด้านการสนับสนุนของรัฐและท้องถิ่น
 - 2.8.2.2 ด้านการจัดการด้านการตลาด
 - 2.8.2.3 ด้านการสนับสนุนของสถาบันการเงิน

2.9 ท่านเห็นว่รูปแบบและแนวทางที่ควรจะเป็นในการจัดการสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีควรเป็นอย่างไร

- 2.9.1 รูปแบบ

2.9.2 แนวทาง

2.9.2.1 ทรัพยากรในการจัดการ ประกอบด้วย

2.9.2.1.1 ทรัพยากรบุคคล

2.9.2.1.2 งบประมาณ

2.9.2.1.3 วัสดุอุปกรณ์

2.9.2.1.4 การจัดการ

2.9.2.2 การจัดการธุรกิจของสหกรณ์ ประกอบด้วย

2.9.2.2.1 การจัดหาทุน

2.9.2.2.2 การให้สินเชื่อ

2.9.2.2.3 การหาสินค้ามาจำหน่าย

2.9.2.2.4 การรวบรวมผลผลิต

2.9.2.2.5 การแปรรูป

2.9.2.2.6 การบริการและปรับปรุงที่ดิน

2.9.2.2.7 การส่งเสริมการเกษตร

2.9.2.3 ปัจจัยสนับสนุนการจัดการสหกรณ์

2.9.2.3.1 ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

2.9.2.3.1.1 คุณลักษณะของสมาชิก

2.9.2.3.1.2 คุณลักษณะของพนักงานและลูกจ้างสหกรณ์

2.9.2.3.1.3 คุณลักษณะของคณะกรรมการดำเนินงาน

2.9.2.3.2 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

2.9.2.3.2.1 การสนับสนุนของรัฐและท้องถิ่น

2.9.2.3.2.2 การจัดการด้านการตลาด

2.9.2.3.2.3 การสนับสนุนของสถาบันการเงิน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหน้าที่ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา เสนอต่อคณะกรรมการบริหารสหกรณ์การเกษตรเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการประสานเพื่อขอความร่วมมือจากสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี

2. ผู้วิจัยทำการติดต่อนัดหมายขอสัมภาษณ์คณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร
3. เมื่อได้รับอนุญาตจากทางสหกรณ์การเกษตรให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะเดินทางไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นประธานกรรมการและผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรโดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยจะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลชื่อและนามสกุลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่าน

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจะดำเนินการในช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2555 ถึงเดือนพฤษภาคม 2555 รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 3 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เก็บรวบรวมได้จากเครื่องมือแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งเมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้แล้วจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลของ 2 กลุ่ม ดังนี้

1. การจำแนกประเภทของข้อมูล (Typological Analysis) โดยการกำหนดประเภทข้อมูล และจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่หรือประเภท ตามลักษณะที่ข้อมูลนั้นมีอยู่ร่วมกันเป็นตัวจำแนก
2. การเปรียบเทียบข้อมูล (Comparative Analysis) โดยการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างที่มีอยู่ในคุณลักษณะ (Qualities) หรือคุณสมบัติ (Attributes) ของข้อมูล 2 กลุ่มสหกรณ์ คือ สหกรณ์ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์และสหกรณ์การเกษตรที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์